

UDENRIGSMINISTERIET

7. april 2017

Spørgsmål fra Europaudvalget til
udenrigsministeren af 16. marts 2017.
EUU alm.del – spørgsmål 101, stillet af
Søren Søndergaard (EL).

EUU alm. del spørgsmål 101:

”Ministeren bedes udarbejde en oversigt over alle Tyrkiets særprivilegier i forhold til EU, herunder markedsadgang, deltagelse i diverse EU-programmer og EU-aftaler samt direkte og indirekte finansiel støtte.”

Svar:

Nedenstående besvarelse er en udbygning af svar på EUU alm. del spørgsmål 33 af 12. december 2016 og beskriver nogle af de EU-instrumenter, hvorigennem Tyrkiet modtager eller er berettiget til at modtage støtte eller kan siges at nyde særprivilegier. Oversigten giver et overblik på baggrund af de oplysninger, det har været muligt at indhente på nuværende tidspunkt. Der er rettet henvendelse til EU-Kommissionen mhp. at indhente eventuelle yderligere oplysninger, men i skrivende stund ikke modtaget svar.

I nedenstående skelnes ikke skarpt mellem støtte til den tyrkiske stat og støtte, som leveres til formål i Tyrkiet, men via andre aktører, fx internationale eller nationale NGO'er, uafhængige nationale institutioner etc., idet de umiddelbart tilgængelige data ikke understøtter en sådan skarp opdeling.

I forbindelse med Tyrkiets optagelsesforhandlinger yder EU blandt andet støtte i form af finansiel og teknisk hjælp til Tyrkiet gennem det såkaldte før-tiltrædelses instrument, **Instrument for pre-accession** (IPA). Gennem IPA-støtten sigter EU efter at støtte politiske og økonomiske reformer i udvidelseslandene bl.a. mhp. kapacitetsopbygning og tilpasning til EU's lovgivning og standarder, således, at det pågældende land gradvist kan forberede sig på de rettigheder og forpligtelser, der følger af EU medlemskab. For perioden 2007-2013, under IPA I, blev der allokeret ca. 4,48 mia. euro i støtte til Tyrkiet. For perioden 2014-2020, under IPA II, er der blevet afsat ca. 11,7 mia. euro som IPA-støtte til udvidelseslandene, hvoraf de ca. 4,45 mia. euro er sat af til Tyrkiet. Ifølge strategipapiret for Tyrkiet er demokrati og regeringsførelse, retsstat og fundamentale rettigheder og miljø og klima-indsatser blandt de prioriterede sektorer. Det bemærkes, at implementeringen af programmer fra IPA I stadig fortsætter.

Tyrkiet modtager desuden støtte under **EIDHR (European Instrument for Democracy and Human Rights)**, der er et vigtigt instrument til fremme af menneskerettigheder og demokrati. Tyrkiet skulle ifølge de tilgængelige oplysninger være én af de største modtagere af støtte på verdensplan, og for perioden 2014-2020 er der bekræftet en årlig allokering på 3 mio. euro.

Derudover kan Tyrkiet søge om støtte under det europæiske naboskabsinstrument (ENI) til **grænseoverskridende samarbejde**, der har til formål at støtte initiativer, der sigter efter at forbedre og styrke relationerne med og mellem EU's naboer bl.a. ved at fremme handel, erhverv og iværksætter. Tyrkiet indgår i gruppen af lande, der i den gældende periode 2014-2020 kan søge om støtte under Sortehavs-programmet.

Som følge af flygtninge-/migrationskrisen og Tyrkiets særlige rolle heri bidrager EU gennem **Tyrkiet-faciliteten** med finansielle midler til Tyrkiet. Ifølge Kommissionen er ca. 2,2 mia. euro (ud af de samlede 3 mia. euro) blevet allokert til humanitær og ikke-humanitær assistance for 2016-2017. Af de allokerede midler er der ved udgangen af marts 2017 blevet indgået kontrakter for ca. 1,5 mia. euro og udbetalt omkring 777 mio. euro.

EU yder desuden støtte til Tyrkiet i relation til flygtningekrisen fra andre EU-kanaler, herunder det tidligere omtalte IPA, IcSP (Instrument contributing to Stability and Peace) og EU's regionale trust fund for krisen i Syrien (Madad). **IcSP** er én af EU's vigtige instrumenter til ekstern assistance bl.a. mhp. kriseforebyggelse og kriserespons. IcSP har været et centralt instrument i EU's respons på asyl- og migrationskrisen, som har påvirket Tyrkiet mærkbart, særligt i gennem de sidste tre år inden etableringen af Tyrkiet-faciliteten i november 2016. Ift. krisen i Syrien komplementerer IcSP-støtten, den indsats der ydes fra EU's humanitære bistandsinstrument ECHO (European Commission, Humanitarian Aid and Civil Protection) og Madad. For perioden 2014-2016 blev der under IcSP vedtaget ekstraordinære hjælpeforanstaltninger til Tyrkiet (gennem tre beslutninger), der samlet havde et budget på 45,5 mio. euro. EU's samlede **humanitære støtte** til Tyrkiet pga. krisen i Syrien (og dvs. udover Tyrkiet-faciliteten) har iflg. ECHO siden begyndelsen af krisen i Syrien beløbet sig til 588 mio. euro (pr. januar 2017).

I forlængelse af associeringsaftalen mellem EU og Tyrkiet blev der etableret en **Toldunion**, der trådte i kraft i 1996. Toldunionen bidrager til at styrke samhandelen mellem Tyrkiet og EU. EU er Tyrkiets største samhandelspartner (både eksport og import) og står for ca. 41% af Tyrkiets globale handel. Tyrkiet udgør EU's 5. største handelspartner på globalt plan og står for ca. 4% af EU's samlede udenrigshandel. I 2015 blev EU og Tyrkiet enige om at undersøge mulighederne for at modernisere toldunionen. I en analyse fra Verdensbanken er det estimeret, at en modernisering forventeligt vil kunne føre til en stigning i EU's eksport til Tyrkiet på ca. 27,1 mia. euro og en stigning i Tyrkiets eksport til EU på ca. 5 mia. euro. Der henvises i øvrigt til besvarelsen af EEU spørgsmål 1-24 ad KOM (2016) 0830 af 14. marts 2017 vedr. EU-Tyrkiet toldunionen og præferencehandelsrelationen mv.